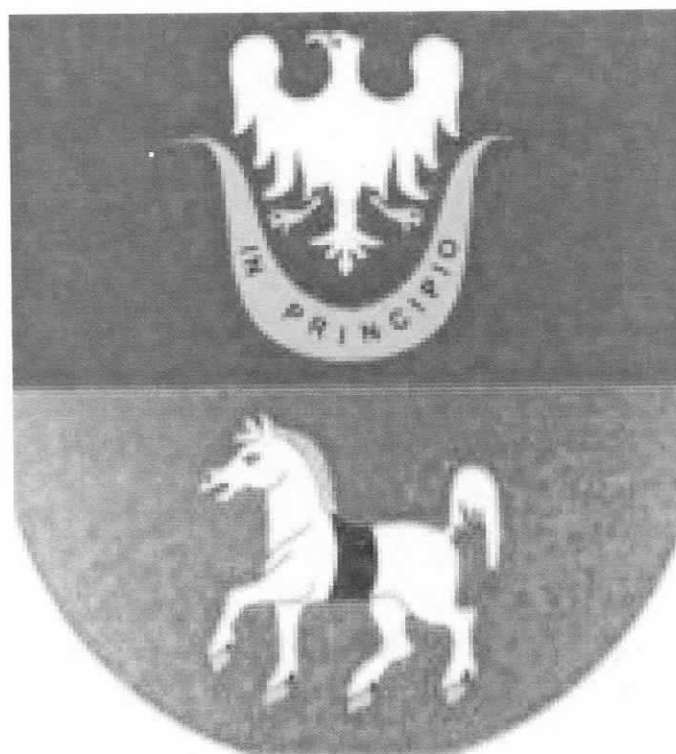

RADA GMINY SECEMIN
29-145 SECEMIN
woj. świętokrzyskie

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/107/09
Rady Gminy w Seceminie
z dnia 22 czerwca 2009 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIEJSCOWOŚCI SECEMIN NA LATA 2009 – 2013

Secemin, kwiecień 2009

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIEJSCOWOŚCI SECEMIN
NA LATA 2009 - 2013**

Spis treści:

WSTĘP	4
I. Obszar i czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	6
II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza w gminie i miejscowości Secemin	8
1. Zagospodarowanie przestrzenne	8
1.1. Położenie i powierzchnia	8
1.2. Strefy ochrony konserwatorskiej	11
1.3. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	12
1.4. Własność gruntów i budynków	18
1.5. Infrastruktura techniczna	19
1.6. Identyfikacja problemów	28
2. Gospodarka	29
2.1. Działalność gospodarcza	29
2.2. Główni pracodawcy	30
2.3. Bezrobocie	31
2.4. Identyfikacja problemów	32
3. Sfera społeczna	33
3.1. Ludność - stan i struktura	33
3.2. Grupy wymagające wsparcia	35
3.3. Oświata	38
3.4. Kultura i sport	38
3.5. Opieka zdrowotna	39
3.6. Identyfikacja problemów	39
4. Analiza SWOT	40
4.1. Mocne i słabe strony miejscowości Secemin	40
4.2. Szanse i zagrożenia rozwoju miejscowości Secemin	41

III. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno -gospodarczego miejscowości	42
IV. Założenia Programu Rewitalizacji	48
1. Podokresy programowania	48
2. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru	49
3. Podział na projekty i zadania inwestycyjne w latach 2007 – 2013	51
V. Plan finansowy na lata 2007 – 2013	63
VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć	64
VII. System wdrażania	66
VIII. Sposób monitorowania, oceny, aktualizacji i komunikacji społecznej	67
1. System monitorowania, oceny i aktualizacji programu rewitalizacji ..	67
2. Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji	68
Spis tabel i map	69
Źródła	70

WSTĘP

Jako **rewitalizację** rozumie się kompleksowy, skoordynowany, wieloletni proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, prowadzony na obszarze zdegradowanym. Przyczynia się on do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, ożywienia gospodarczego oraz odbudowy więzi społecznych. Zasadniczym celem rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne miasta. Zostanie ono osiągnięte przez rozwijanie nowych form działalności gospodarczej, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji, oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw. Proces rewitalizacji przyczynia się również do ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wzrostu świadomości lokalnej i regionalnej mieszkańców.

Innymi słowy, rewitalizacja jest przekształcaniem istniejącej przestrzeni, niespełniającej należycie swoich funkcji, w celu znalezienia dla niej nowego zastosowania lub przywrócenia jej pierwotnego stanu i funkcji. Proces ten inicjowany jest przez jednostkę samorządu terytorialnego, w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju. O powodzeniu działań rewitalizacyjnych decyduje w dużym stopniu skumulowanie działań inwestycyjnych na danym obszarze, co przyczynia się do osiągnięcia odpowiedniej skali przeobrażeń. Również zaangażowanie społeczności lokalnej i stowarzyszeń w tworzenie i realizację programu rewitalizacji ma szansę pozytywnie wpłynąć na wzrost aktywności obywatelskiej i zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne miejscowości, a także na współpracę z administracją publiczną i biznesem.

Lokalny Program Rewitalizacji Miejscowości Secemin na lata 2009 - 2013 jest kompleksowym dokumentem określającym sposoby przeciwdziałania degradacji niektórych obszarów wiejskich oraz trwałej marginalizacji określonych grup społecznych, zagrożonych patologiami społecznymi. Ma na celu wyznaczyć długofalowe działania na przyszłość poprzez wskazanie zadań inwestycyjnych i skorelowanie ich z polityką regionalną oraz osadzenie w realiach finansowych.

Ponadto jest celem również pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno - gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego w zagrożonych obszarach.

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem prognostycznym i jednocześnie narzędziem pomocniczym dla monitorowania wykonania określonej strategii gminy. Pierwsza część dokumentu jest diagnozą aktualnego stanu społeczno – gospodarczego w miejscowości Secemin. Na jej podstawie zidentyfikowano najważniejsze obszary problemowe, dotyczące sfery społecznej i gospodarczej. W dalszej części przeprowadzone zostały analizy i prognozy, które doprowadziły do opracowania ramowego planu działań, mającego na celu poprawienie niekorzystnej sytuacji.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w celu stworzenia możliwości ubiegania się o środki Unii Europejskiej w ramach :

- 1. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 - 2013, a w szczególności:**
 - Priorytetu 6 – Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych miast,**
 - działanie 6.2 - Rewitalizacja małych miast,**
- 2. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007-2013, m.in.,**
 - Działania Osi 3 – Odnowa i rozwój wsi**

I. Obszar i czas realizacji lokalnego Programu Rewitalizacji

Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza, społeczna i ekologiczna obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Został on opracowany w związku z wymogiem jego posiadania i załączania do wniosków o dofinansowanie realizacji projektów z funduszy strukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013 w ramach Osi priorytetowej 6. – „Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych miast”, która z kolei podzielona została na dwa działania: Działanie 6.1. *Wzmocnienie regionalnych i sub-regionalnych ośrodków wzrostu* oraz Działanie 6.2 *Rewitalizacja małych miast*. W ramach Działania 6.2 *Rewitalizacja małych miast* przewidziano dofinansowanie projektów, których lokalizacja znajduje się w miejscowościach, będących centrami gmin.

Obszarem realizacji niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji jest cały teren leżący w granicach administracyjnych miejscowości Secemin. Realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowano na lata 2009 - 2013. Wpisuje się on jednocześnie w ramy czasowe Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 i jest ściśle skorelowany z dotychczasowymi dokumentami rozwojowymi gminy, co pozwala nakreślić harmonogram realizacji zadań w nim ujętych oraz możliwość ich sfinansowania z funduszy unijnych.

W szczegółowych wytycznych, dotyczących opracowywania Lokalnych Programów Rewitalizacji wykazane zostały cechy, jakie powinien prezentować rewitalizowany obszar. Ogólnym wyznacznikiem decydującym o poddaniu LPR jest wyraźny kryzys miejscowości lub zapotrzebowanie na odnowę społeczno-gospodarczą. Do kryteriów, z których występowanie przynajmniej jednego, kwalifikuje dany obszar do działań rewitalizacyjnych, zalicza się:

- bezrobocie,
- ubóstwo lub trudne warunki mieszkaniowe,
- degradacja techniczna
- przestępczość,
- wykształcenie mieszkańców,
- zanieczyszczenie środowiska naturalnego.

Z wymienionych wyżej na obszarze Secemina najbardziej dotkliwymi są problemy związane z degradacją techniczną infrastruktury (zwłaszcza nawierzchni dróg i chodników), bezrobociem i niewystarczającą bazą kulturalno-rekreacyjną oraz w mniejszym stopniu z występowaniem patologii społecznych i zanieczyszczeniem środowiska naturalnego. Informacje na ten temat uzyskano poprzez analizę anonimowych ankiet dla mieszkańców, opracowaną na potrzeby tworzenia LPR. Ankiety te zawierały pytania dotyczące najważniejszych problemów związanych z jakością życia w miejscowości Secemin, w tym z problemami społecznymi oraz ekonomicznymi jej mieszkańców. Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło najpilniejszych przedsięwzięć, których realizacja miałyby nastąpić w najbliższym czasie.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji ma umożliwić:

- tworzenie właściwych warunków dla rozwoju działalności kulturalnej, oświatowej, edukacyjnej i wypoczynkowej,
- renowacje budynków (w tym obiektów użyteczności społecznej),
- poprawę funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego,
- tworzenie warunków stymulujących wzrost jakości życia społeczności lokalnej.

Przy opracowaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miejscowości Secemin uwzględniono:

1. Strategię Rozwoju Gminy Secemin
2. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Secemin
3. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Secemin
4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Secemin

II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza w gminie i miejscowości Secemin

1. Zagospodarowanie przestrzenne

1.1. Położenie i powierzchnia

Gmina Secemin położona jest w zachodniej części województwa świętokrzyskiego (stanowi najdalej wysunięta na zachód gminę w województwie), w powiecie włoszczowskim. Gmina Secemin leży na obszarze Niecki Włoszczowskiej, stanowiącej fizyczno-geograficzny mezzoregion Wyżyny Małopolskiej. Jest to gmina mało zróżnicowana pod względem geograficznym, jak i gospodarczym. Obszar gminy w przeważającej części ukształtowany został jako bagnisty i lesisty płaskowyż, przez który przebiega dział wodny między dopływami Pilicy i Nidy. Bezpośrednio na zachód rozciąga się kotlina rzeczna Pilicy (lewobrzeżnym jej dopływem jest największy ciek wodny gminy – Zwleczka). Cechami charakterystycznymi gminy są: niewielkie zróżnicowanie pod względem ukształtowania terenu, stosunkowo duży udział powierzchni lasów i terenów zmeliorowanych oraz generalnie niskiej jakości gleby.

Gmina Secemin sąsiaduje z następującymi gminami:

- od północy – z gminą Włoszczowa,
- od wschodu – z gminą Radków,
- od zachodu – z gminą Koniecpol,
- od południa – z gminą Szczekociny.

Dwie ostatnie jednostki administracyjne położone są już na terenie województwa śląskiego.

Szczegółową lokalizację Gminy na tle województwa świętokrzyskiego oraz powiatu włoszczowskiego przedstawiają mapy poniżej.

Mapa 1: **Gmina Secemin na tle województwa świętokrzyskiego**

Mapa 2: **Gmina Secemin na tle powiatu włoszczowskiego**

Mapa 3: **Gmina Secemin**

Lokalnym centrum władzy samorządowej oraz siedzibą władz gminy jest **Secemin**. Stan ludności tej miejscowości na dzień 31.12.2008 r. wynosi 1346 mieszkańców. Secemin jest oddalony około 15 km na północny-wschód od siedziby władz powiatowych – Włoszczowy oraz w podobnych odległościach od Koniecpola (w kierunku zachodnim) i od Szczekocin (w kierunku południowym).

Obszar ,na którym położona jest miejscowość odznacza się nisko-falistą rzeźbą terenu, związaną z krajobrazem wyżynnym i staro lodowcowym. Secemin leży w całości na obszarze Niecki Miechowskiej, kształtującej warunki hydrologiczne na tym obszarze.

1.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

Tereny Gminy Secemin zamieszkałe były od najdawniejszych czasów o czym świadczą liczne stanowiska archeologiczne. Pierwsze dokumenty pisane potwierdzające istnienie osady w Seceminie sięgają połowy XII wieku. Lokalizacja miasta średniowiecznego Secemin nastąpiła najprawdopodobniej za panowania Kazimierza Wielkiego przed rokiem 1370.

Zgodnie z § 6 Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Secemin w Gminie Secemin, ochroną konserwatorską objęto obiekty o znaczeniu historycznym:

- a) kościół parafialny p.w. św. Katarzyny i Jana Ewangelisty z początku XV w. , zbór ariański z połowy XVI w. (nr rejestru: K.415) wraz z przykościelnym cmentarzem (nr rejestru Cz.228);
- b) park dworski z II połowy XVIII w. (nr rejestru K.659) z pozostałościami fortalicji i fosą z XVI w. (nr rejestru: K.332);
- c) zespół dworsko – parkowy (przy granicy z Bichniowem), w tym dwór z pocz. XX w. (nr rejestru: Cz.453) i park z XVIII/XIX w. (nr rejestru: K. 668).
- d) plebania z przełomu XIX i XX w.

Prawną formą ochrony przyrody w miejscowości Secemin objęte są użytki ekologiczne, będące pozostałością naturalnych ekosystemów o znaczeniu ogólnie przyrodniczym. Należą do nich:

- a) pomniki przyrody - cztery dęby szypułkowe na terenie parku podworskiego przy granicy z Bichniowem (objęte ochroną na mocy rozporządzenia Wojewody Częstochowskiego nr 4/96 z dnia 6.02.1996 r.);
- b) użytki ekologiczne „Łosiowy Dół” i „Koński Dół” w Seceminie (na mocy rozporządzenia nr 19 Wojewody Świętokrzyskiego z 19.02. 2002 r.).

Najbliższy teren zaliczany do obszaru sieci ekologicznej Natura 2000 to „Ostoja Przedborska”, położony w odległości 23 km od Secemina. Park narodowy, leżący najbliżej tej miejscowości jest oddalony o ok. 80 km.

1.3. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Gmina Secemin według podziału regionalnego J. Kondrackiego jest położona w mezoregionie Niecka Włoszczowska, który wchodzi w skład makroregionu Wyżyny Przedborskiej. Niecka Włoszczowska pod względem geologicznym stanowi przedłużenie znajdującej się dalej na południe Niecki Nidziańskiej, która w wyżej wymienionym podziale stanowi oddzielny makroregion. Granicę między Wyżyną Przedborską a Niecką Nidziańską stanowi dolina Białej Nidy. Płaskowyż Jędrzejowski jest tym mezoregionem Niecki Nidziańskiej, który sąsiaduje bezpośrednio z Niecką Włoszczowską. Pod względem hydrograficznym gmina leży w obszarze wododziałowym pomiędzy zlewniami dwóch lewych dopływów Wisły - Nidy i Pilicy.

Uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne

Gmina Secemin jest położona w obrębie jednostki geologicznej zwanej Niecką Nidy. Jest to synklinorium wypełnione osadami węglanowymi kredy górnej wykształconymi jako margle, opoki i wapienie. Miąższość tych osadów wynosi kilkaset metrów. Gmina jest położona na południowo zachodnim skrzydle niecki gdzie warstwy są nachylone monoklinalnie pod kątem rzędu 2-5° ku północnemu wschodowi. Utwory kredowe odstawiają się na powierzchni na wyżej położonych obszarach w rejonie Secemina i Woli Kuczkowskiej. Osady trzeciorzędowe występują sporadycznie.

Na pozostałym obszarze gminy utwory kredowe są pokryte warstwą zwietrzliny lub zalegają na nich bezpośrednio utwory czwartorzędowe z okresu zlodowacenia środkowopolskiego i północnopolskiego. Wykształcone są one głównie jako piaski i odosobnione płyty gliny zwałowej. Obniżenie położone na północny-zachód od Secemina wypełniają mułki zastoiskowe zastoiska koniecpolskiego. Najmłodsze są osady eoliczne oraz rzeczne wykształcone jako piaski, torfy i namuły rzeczne. Rzeźba powierzchni ziemi na terenie gminy ma charakter równinny z nieco wyżej wzniesioną częścią wschodnią i południowo-wschodnią. Charakterystycznymi formami rzeźby występującymi na całym obszarze gminy są pasma piaszczystych wydym. Są one na ogół porośnięte lasem co sprawia iż są ustabilizowane. Rozpiętość wysokości bezwzględnych w granicach gminy jest niewielka i wynosi od ok. 225 m. n.p.m. w dolinie Zwleczy, w północnej części gminy do ok. 275 m. n.p.m. na wzniesieniu na południe od przysiółka Daleszec w miejscowości Kluczyce.

Najistotniejsze uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wynikające z budowy geologicznej i rzeźby terenu to:

- występowanie surowców mineralnych: kruszywa naturalnego, skał węglanowych, surowców ilastych oraz torfu. Według dotychczasowych badań przydatność tych surowców jest ograniczona. Piasek ze złóż „Żeliszawice” i „Jeziorna Góra” jest przydatny dla budownictwa, stwierdzono także przydatność wapieni z okolic Kuczkowa do produkcji okładzin pionowych, natomiast przydatność surowców ilastych z okolic Marchocic do produkcji cegły jest wciąż problematyczna. Celowe jest prowadzenie dalszych prac geologicznych dla udokumentowania złóż surowców mineralnych;
- konieczność zachowania stabilności wydym; utrzymanie leśnego użytkowania obszarów wydymowych, a w przypadku eksploatacji piasku zalesianie terenów poeksploatacyjnych.

Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gleby na obszarze gminy Secemin wykształciły się głównie na podłożu czwartorzędowych piasków, mułków i osadów rzecznych głównie jako gleby brunatne a w południowej części gminy także jako gleby bielcowe. Na podłożu zwietrzliny skał węglanowych wieku kredowego wykształciły się rędziny. W obniżeniach terenowych rozległe powierzchnie pokrywają gleby pochodzenia organicznego (torfowe i murszowe), które posiadają również istotne znaczenie wodochronne.

Tabela 1. Udział gleb według klas bonitacyjnych

Klasy bonitacyjne	Grunty orne	Użytki zielone	Razem
II	14	0	14
III a	118	-	118
III b	681	-	681
III	-	110	110
IV a	830	-	830
IV b	861	-	861
IV	-	220	220
V	1400	1580	2980
VI	1896	618	2514
Razem	5800	2528	<u>8328</u>

Przydatność rolnicza gleb gminy jest słaba stąd znaczny udział lasów w ogólnej powierzchni gminy - 39.1 % (6418 ha). Natomiast użytki rolne zajmują 50.7 % (8328 ha).

Uwarunkowania hydrograficzno-hydrogeologiczne

Gmina Secemin jest położona w obszarze wododziałowym pomiędzy zlewniami Nidy i Pilicy. Równinne ukształtowanie terenu sprawia iż dział wodny jest niski, przebiega często przez rozległe tereny bagienne gdzie jego dokładny przebieg jest trudny do ustalenia. Na terenie gminy znajdują się źródłowe odcinki licznych niewielkich cieków wodnych, z których największym jest Zwleczka (dopływ Pilicy). Dość licznie występują niewielkie oczka wodne powstałe często w zagłębieniach pomiędzy wydmami. Charakterystyczną cechą obszaru gminy są rozległe obszary podmokłe i bagna występujące głównie na obrzeżach gminy. Naturalny reżim stosunków wodnych został na obszarze gminy przekształcony w wyniku melioracji, które spowodowały na pewnych obszarach obniżenie zwierciadła wód podziemnych. W Seceminie znajduje się również kompleks stawów rybnych w przysiółku Marianów. Bagna i obszary podmokłe gminy mają istotne znaczenie dla utrzymania naturalnej retencji wód w zlewniach Nidy i Pilicy. Jakość wód powierzchniowych na terenie gminy nie jest przedmiotem bezpośrednich pomiarów. Można jednakże z dużym prawdopodobieństwem przyjąć że ciek w swoich źródłowych odcinkach przepływających przez tereny lasów i trwałych użytków zielonych niosą wody czyste. Natomiast poziom zanieczyszczenia wód wzrasta w miarę przepływania przez tereny osadnicze pozbawione systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków. Wody podziemne na terenie gminy występują głównie w skałach węglanowych kredy górnej.

Cały obszar gminy Secemin znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP Nr 409 o nazwie "Niecka Miechowska SE" (południowa część gminy) oraz GZWP nr 408 o nazwie "Niecka Miechowska NW" (północna część gminy).

Na terenie gminy Secemin nie ma dużych rzek. Nie oznacza to jednak, iż gmina jest całkowicie wolna od zagrożenia powodziowego. Szerokie i płaskie dna dolin małych cieków są narażone na niebezpieczeństwo powodzi w przypadku wystąpienia intensywnych opadów lub gwałtownych roztopów. dotyczy to głównie doliny Zwłeczy oraz dolin pomniejszych cieków w północnej części gminy. Na szczęście obecnie tereny zalewowe są prawie w całości niezainwestowane i użytkowane jako trwałe użytki zielone lub znajdują się w użytkowaniu leśnym. Należy jednakże także w przyszłości unikać zainwestowania terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Klimat, jakość powietrza, klimat akustyczny

Brak jest danych klimatologicznych pochodzących bezpośrednio z terenu gminy. W związku z tym poniższy opis oparto na charakterystykach regionalnych. Obszar gminy leży w częstochowsko - kieleckiej dzielnicy klimatycznej.

Jakość powietrza nad obszarem gminy Secemin nie jest przedmiotem bezpośredniego monitoringu. W związku z tym, nie sposób oszacować stężeń podstawowych zanieczyszczeń w powietrzu. Można jedynie przypuszczać, iż jakość powietrza w skali całej gminy jest dobra ze względu na niewielkie zaludnienie, brak większych zakładów przemysłowych oraz dróg o dużym natężeniu ruchu, a także ze względu na znaczny udział lasów w powierzchni gminy. Możliwe jest jednakże występowanie lokalnych uciążliwości powodowanych przez: prowadzoną działalność gospodarczą, spalanie paliw dla celów ogrzewania budynków czy też okresowo wzmożony ruch samochodowy.

Najważniejszym źródłem uciążliwości akustycznych na terenie gminy jest transport kolejowy. Przez teren gminy przebiegają trasy trzech linii kolejowych: odcinek Centralnej Magistrali Kolejowej (CMK), przebiegający mniej więcej przez środek gminy, odcinek linii Kielce - Koniecpol przebiegający przez północną część gminy oraz odcinek linii Kozłów - Koniecpol przebiegający przez południowo-zachodnią część gminy.

Największe natężenie ruchu pociągów a co za tym idzie emisja hałasu, występuje na odcinku CMK. Aczkolwiek mimo braku bezpośrednich danych pomiarowych dotyczących uciążliwości akustycznej odcinka CMK na terenie gminy można przypuszczać - na podstawie wyników badań prowadzonych na innych liniach kolejowych - że hałas emitowany przez CMK na terenie gminy przekracza zarówno wartości dopuszczalne jak i progowe określone dla terenów rekreacyjnych poza miastem. Natomiast uciążliwość linii Kielce-Koniecpol była przedmiotem badań prowadzonych przez WIOŚ Kielce w roku 2000. Hałas pomierzono wówczas na całej długości linii w odległości 7.5 m od torów. Na odcinku linii w gminie Secemin poziom dźwięku nie przekroczył wartości 65 dB. Linie kolejowe na terenie gminy przebiegają w oddaleniu od osiedli ludzkich. Jedyne większe skupisko zabudowy mieszkaniowej w pobliżu linii kolejowej znajduje się w miejscowości Żeliszawiczki przy linii Kielce - Koniecpol. W świetle wyników pomiarów WIOŚ nie ma podstaw do obaw o przekroczenie wartości progowych, określonych dla terenów zabudowy mieszkaniowej. W przyszłości jednakże uciążliwość akustyczna linii CMK może stanowić czynnik ograniczający możliwości rozwoju terenów sąsiadujących z tą linią (dotyczy to zwłaszcza funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i mieszkaniowych).

Bioróżnorodność i ochrona przyrody

Obecnie ustawowymi formami ochrony przyrody objęto 3 niewielkie fragmenty terenu jako użytki ekologiczne oraz 7 drzew jako pomniki przyrody. Istniejące na terenie gminy formy ochrony przyrody zestawiono w poniższych tabelach.

Tabela 2. Użytki ekologiczne w Gminie Secemin

Nr ewid.	Nazwa	Położenie	Pow. (ha)	Opis użytku
47	Na Stoku	Bichniów	0.10	Wydma piaskowa
48	Łosiowy Dół	Secemin	0.37	bagno
49	Koński Dół	Secemin	0.36	bagno

W odniesieniu do użytków ekologicznych sformułowano następujące zakazy i nakazy:

- "Na Stoku" - wyłączenie z produkcji leśnej; zakaz wydobywania piasku; zachowanie w naturalnym stanie.
- "Łosiowy Dół" - wyłączenie z produkcji leśnej; zakaz zmiany stosunków wodnych; zakaz zbioru wszystkich dziko rosnących roślin.
- "Koński Dół" - wyłączenie z produkcji leśnej; zakaz regulacji stosunków wodnych, zakaz zbioru wszystkich dziko rosnących roślin.

Tabela 3. Pomniki przyrody w gminie Secemin

Nr ewid.	Obiekt	Położenie
414	Dąb szypułkowy	Bichniów, park podworski
415	Dąb szypułkowy	Bichniów, park podworski
416	Dąb szypułkowy	Bichniów, park podworski
417	Dąb szypułkowy	Bichniów, park podworski
418	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Bałków oddz.243
419	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Bałków oddz.243
420	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Marchocice, oddz.195

Istniejące formy ochrony przyrody nie zapewniają pełnej ochrony walorów przyrodniczych gminy w szczególności zbiorowisk roślinności leśnej i bagiennej oraz związanych z nimi ostoi fauny.

Tworzenie nowych form prawnej ochrony przyrody byłoby także uzasadnione ze względu na rolę obszaru gminy w ogólnokrajowej sieci ekologicznej. Potrzebne jest zatem kontynuowanie prac dokumentacyjnych jako czynności wstępnych dla tworzenia nowych przyrodniczych obszarów chronionych.

Gmina Secemin znajduje się poza Wielkoprzestrzennym Systemem Obszarów Chronionych województwa świętokrzyskiego. Najbliższy element tego systemu to Włoszczowsko - Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu, którego granica przebiega wzdłuż północno-zachodniej granicy gminy.

1.4. Własność gruntów i budynków

Gmina Secemin jest gminą wiejską. Zajmuje ona powierzchnię 16 413 ha. Podstawowe dane statystyczne, dotyczące struktury użytkowania gruntów w Gminie Secemin w mikro- i makroregionie prezentuje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela 4. Gmina Secemin na tle mikro- i makroregionu

Lp.	Wyszczególnienie	Gmina Secemin	Powiat włoszczowski	Województwo świętokrzyskie
1.	Powierzchnia ogólna w ha	16 413	90 638	1 169 105
2.	Struktura użytkowania gruntów w %			
2.1.	Użytki rolne razem	50,7	52,7	61,5
	• grunty rolne	35,3	38,0	47,2
	• sady	0,1	0,1	0,1
	• łąki i pastwiska	15,4	14,6	14,2
2.2.	Lasy	39,1	38,5	27,7
2.3.	Pozostałe grunty i nieużytki	10,2	8,8	10,8

Własność gruntów w obszarze rewitalizacji

Miejscowość Secemin, podobnie jak cała gmina, ma charakter rolniczy. Użytki rolne, pomimo niskiej klasy bonitacyjnej gleb, zajmują prawie połowę powierzchni miejscowości. Większość gleb to IV i V klasa ziemi, piaszczysta i nienadająca się pod uprawę roślin.

Tabela 5. Struktura gruntów według klas bonitacyjnych w Seceminie

Wyszczególnienie	Miejscowości Secemin (powierzchnia w ha)
Powierzchnia miejscowości ogółem, w tym:	3061
Użytki rolne ogółem, w tym:	1524
Sady	20
Łąki	522
Pastwiska	49
Grunty orne, w tym:	933
Grunty klasy I	-
Grunty klasy II	-
Grunty klasy III a	49
Grunty klasy III b	144
Grunty klasy IV a	208
Grunty klasy IV b	75
Grunty klasy V	302
Grunty klasy VI	155
Grunty klasy VI z	-
Lasy i grunty leśne	1209
Grunty zadrzewione i zakrzewione	-

1.5. Infrastruktura techniczna

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Infrastruktura techniczna obejmuje m.in. infrastrukturę drogową, usługi w zakresie dostarczania energii elektrycznej, ciepła, wody, gazu, usuwania ścieków i odpadów, sieć telefoniczną, itp.

System wodociągowy

Z wodociągów zbiorowych na terenie gminy Secemin korzysta aktualnie około 90 % mieszkańców gminy (stan na 31.12.2008 r.). Z ogólnej liczby 1422 gospodarstw domowych na terenie gminy zwodociagowanych jest 1278. Odbiorcy zaopatrywani są w wodę z czterech sieci wodociagowych, przy czym dwie sieci wodociagowe wodociągów zbiorowych - Secemin i Żeliszawice - są ze sobą połączone.

Charakterystykę zaopatrzenia mieszkańców poszczególnych miejscowości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Charakterystyka zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkań- ców	Podstawowy sposób zaopatrzenia w wodę	% ludności zaopatrywany w wodę z:	
				wodociągów zbiorowych	ujęć indywi- dualnych
1.	Bichniów	236	wodociąg grupowy	76	26
2.	Brzozowa	363	wodociąg grupowy	94	6
3.	Celiny	66	wodociąg grupowy	100	-
4.	Czaryż	184	wodociąg grupowy	78	22
5.	Dąbie	106	wodociąg grupowy	95	5
6.	Kluczyce	115	wodociąg grupowy	-	100
7.	Krzepice	69	wodociąg grupowy	78	22
8.	Krzepin	75	wodociąg grupowy	100	-
9.	Kuczków	182	wodociąg grupowy	77	23
10.	Marchocice	215	wodociąg grupowy	92	8
11.	Psary -wieś	225	wodociąg grupowy	90	10
12.	Psary - kolonia	206	wodociąg grupowy	78	22
13.	Secemin	1346	wodociąg grupowy	100	-
14.	Wałkonowy Dolne	207	studnie	-	100
15.	Wałkonowy Górne	139	studnie	-	100
16.	Wola Czaryska	231	wodociąg grupowy	85	15
17.	Wola Kuczkowska	243	wodociąg grupowy	86	14
18.	Zwlecza	81	wodociąg grupowy	88	12
19.	Żeliszawice	460	wodociąg grupowy	90	10
20.	Żeliszawiczki	189	wodociąg grupowy	95	5
Gmina		5206	-	90	10

Pierwsza sieć - obsługująca miejscowości Secemin, Brzozowa, Bichniów i Marchocice - korzysta z ujęcia wody zlokalizowanego w Seceminie. Ujęcie to bazuje na dwóch studniach wierconych o wydajności eksploatacyjnej około $72 \text{ m}^3/\text{godz}$. Studnia nr 1 o głębokości 100 m jest studnią podstawową, natomiast studnia nr 2 o głębokości 75 m pełni rolę studni awaryjnej. Aktualnie studnia nr 1 jest eksploatowana ze średnią wydajnością około $20 \text{ m}^3/\text{godz}$. Jakość fizykochemiczna wody nie budzi zastrzeżeń, również pod względem bakteriologicznym nadaje się ona do spożycia. Ujęcie posiada możliwość dezynfekcji wody poprzez zastosowanie chloratora. Z kolei poprzez sieć wodociągową magistralną doprowadzona jest do poszczególnych skupisk zabudowy. Stan sieci wodociągowej na terenie miejscowości Secemin jest zły i wymaga wymiany na długości około 5,7 km – co będzie przedmiotem inwestycji w najbliższych latach.

Druga sieć obsługująca miejscowości Żeliszawice i Żeliszawiczki korzysta z ujęcia wody zlokalizowanego w Żeliszawiczkach. Ujęcie to bazuje ze studni wierconej o wydajności eksploatacyjnej około $35 \text{ m}^3/\text{godz}$. Głębokość tej studni wynosi 56 m. Aktualnie studnia ta eksploatowana jest ze średnią wydajnością około 30 m^3 . Podobnie jak w przypadku ujęcia w Seceminie jakość fizykochemiczna wody jest bez zarzutu, pod względem bakteriologicznym nadaje się ona do spożycia. W przypadku tego ujęcia istnieje również możliwość dezynfekcji wody za pomocą chloratora. Ujęcie to nie posiada zbiorników wyrównawczych i woda ze studni przy pomocy pomp poprzez zbiorniki hydroforowe kierowana jest bezpośrednio do sieci wodociągowej.

Ze względu na połączenie ze sobą powyższych sieci wodociągowych istnieje możliwość awaryjnego zasilania obu sieci z jednego ujęcia.

Trzecia sieć wodociągowa obsługująca Czaryż i Wolę Czaryską wykorzystuje ujęcie wody w Dąbrówce, zlokalizowane na terenie gminy Moskorzew. Bazuje ono na studni wierconej o wydajności około $35 \text{ m}^3/\text{godz}$. Woda ujmowana z tego ujęcia pod względem fizykochemicznym nie budzi zastrzeżeń jednakże pod względem bakteriologicznym nie nadaje się do spożycia. W celu jej uzdatnienia do użytku zainstalowany jest chlorator dozujący do ujmowanej i kierowanej do sieci wody roztwór podchlorynu sodu. Ujęcie nie posiada zbiorników wyrównawczych i woda ze studni jest pompowana prosto do sieci wodociągowej.

Czwarta sieć wodociągowa wykorzystuje ujęcie w Kuczkowie. Obsługuje ona miejscowości Kuczków, Dąbie, Wola Kuczkowska, Kluczyce, Zwleczka, Psary Wieś, Psary Kolonia, Krzepice oraz Celiny. Ujęcie to bazuje ze studni wierconej o wydajności eksploatacyjnej około 32 m³/godz. Ujęcie to posiada 2 zbiorniki wyrównawcze po 75 m³ każdy. Jakość fizykochemiczna wody z tego ujęcia jest bez zarzutu, pod względem bakteriologicznym nadaje się ona do spożycia. W przypadku tego ujęcia istnieje również możliwość dezynfekcji wody za pomocą chloratora.

W 2008 r. wybudowana została sieć wodociągowa wraz z przyłączami w miejscowości Krzepin z ujęcia wody w Sulikowie (gmina Radków).

Generalnie jakość dostarczanej wody oraz niezawodność dostaw można określić na dość wysokim poziomie. Okresowe pogorszenie jakości wody występuje w okresie wzmożonych prac polowych połączonych z intensywnym użyciem nawozów sztucznych. Istniejące urządzenia do uzdatniania wody nie do końca są w stanie w takich okresach zapewnić najwyższą jakość wody.

System kanalizacyjny

Najważniejszym zadaniem inwestycyjnym zrealizowanym obecnie na terenie gminy jest budowa kanalizacji sanitarnej. W latach 2007 – 2008 rozpoczęła się realizacja projektu pod nazwą "Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Secemin", dofinansowana ze środków unijnych. W skład aglomeracji, którą obejmuje inwestycja, wchodzi miejscowości Secemin, Marchocice, oraz Brzozowa - Gabrielów. W ramach I etapu realizacji projektu wybudowana została sieć kanalizacji grawitacyjnej w miejscowości Secemin o długości 3,4 km, która odprowadza ścieki z 80 budynków mieszkalnych (545 osób) do nowo wybudowanej oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnia ścieków typu BIO-PAK, o średniej przepustowości 110m³/d, przyjmuje obecnie średnio 50 m³/d ścieków. Działa ona w oparciu o jeden czynny bioreaktor KBA-80-500, drugi bioreaktor został wybudowany bez wyposażenia technologicznego, z uwzględnieniem docelowej średniej przepustowości 220 m³/d (maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 280 m³/d).

System ciepłowniczy

Wszelkie obiekty z terenu gminy Secemin (domki jednorodzinne, bloki mieszkalne, zakłady produkcyjno-usługowe) zaopatrywane są w ciepło z własnych kotłowni, opalanych głównie paliwami stałymi, takimi jak: węgiel kamienny, miał węglowy, drewno, rzadziej olejem opałowym i gazem.

System gazowy

Odbiorcy gazu w gminie Secemin nie korzystają z dostaw gazu sieciowego, bowiem w gminie nie ma obecnie sieci gazowej. Mieszkańcy mają do dyspozycji tylko gaz czerpany z butli wymienialnych lub napełnianych zbiorników stacjonarnych. Wymianę butli i uzupełnianie zbiorników gazem prowadzą lokalni dystrybutorzy.

W przyszłości teren gminy ma być zaopatrywany gazem sieciowym, przesyłanym gazociągiem wysokoprężnym relacji Moskorzew - Radków - Secemin.

System elektroenergetyczny

W strukturze systemu elektroenergetycznego, bezpośrednio zaopatrującego gminę Secemin w energię elektryczną, można wyróżnić trzy podstawowe poziomy:

- sieć i obiekty wysokiego napięcia 110 kV,
- sieć rozdzielcza i obiekty średniego napięcia 15 kV,
- sieć rozdzielcza i obiekty niskiego napięcia.

Stopień zainwestowania i ocena funkcjonowania systemu jest zróżnicowana, w zależności od tego, na którym z poziomów analizowany jest system. Źródłami zaopatrzenia w energię elektryczną odbiorców w gminie Secemin są trzy stacje elektroenergetyczne:

- 110/15 kV G PZ Secemin o łącznej mocy 26 MVA,
- 110/15 kV GPZ Koniecpol o łącznej mocy 32 MVA,
- 110/15 kV G PZ Szczekociny o łącznej mocy 20 MVA.

W obciążeniu wymienionych stacji elektroenergetycznych dominujący udział mają odbiorcy komunalno-bytowi.

Spośród linii wysokiego napięcia zasilających te stacje, trasy trzech linii wiodą przez tereny gminy Secemin. Są to jednotorowe linie 110 kV o relacjach:

- Szczekociny - Secemin,
- Secemin - Włoszczowa,
- Włoszczowa - Koniecpol.

Stan sieci wysokiego napięcia 110 kV jest dobry. Parametry sieci 110 kV i transformatorów 110/15 kV, zainstalowanych w stacjach elektroenergetycznych, są wystarczające do zapewnienia zwiększających się dostaw mocy odbiorcom w gminie. Władający sieciami wysokiego napięcia 110 kV na obszarze gminy Secemin - Zakład Energetyczny Częstochowa SA nie widzi potrzeby rozwoju i modernizacji urządzeń elektroenergetycznych wysokiego napięcia dla istniejącego stanu zagospodarowania gminy Secemin.

Przez północne obrzeża gminy przebiega trasa linia 220 kV relacji Joachimów (Częstochowa) - Piekoszów (Kielce). Linia ta nie ma bezpośredniego udziału w zaopatrywaniu gminy Secemin w energię elektryczną, należy do krajowego systemu sieci najwyższych napięć.

Energia elektryczna jest dostarczana indywidualnym odbiorcom liniami niskiego napięcia 3 x 380/220 V, poprowadzonymi ze stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4 kV, zasilanych liniami napowietrznymi 15 kV ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV. W miejscowościach gminy, objętych niniejszym studium, przeważająca część sieci elektroenergetycznej wykonana jest liniami napowietrznymi, a stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV są stacjami napowietrznymi, słupowymi. Linie sieci rozdzielczej 15 kV, zasilające stacje transformatorowe 15/0,4 kV na obszarze gminy, są obciążone w niewielkim stopniu. Przeciętne obciążenie stacji transformatorowych 15/0,4 kV w poszczególnych miejscowościach gminy Secemin jest zróżnicowane. W niektórych stacjach rezerwy mocy praktycznie nie występują, w innych sięgają nawet 60%.

Infrastruktura elektroenergetyki na poziomie średniego napięcia jest systematycznie rozbudowywana i modernizowana w tempie dostosowanym do bieżących potrzeb. Istnieją jednak problemy z dostarczaniem energii elektrycznej o właściwych parametrach napięciowych z uwagi na znacznie wydłużone obwody liniowe niskiego napięcia - dotyczy to miejscowości i przysiółków: Gabrielów, Wolica, Psary, Marchocice, Wola Kuczkowska, Maleniec, Brzozowa, Kluczyce, Secemin, Celiny i Krzepice (Czarna Góra), stąd w miejscowościach tych dostawca energii ZE Częstochowa widzi potrzebę budowy dodatkowych stacji transformatorowych.

Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia, w tym powiększenie liczby stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4 kV, będzie także nieodzowna na terenach przewidywanych inwestycji związanych ze zwiększonym zapotrzebowaniem na dostawy energii elektrycznej. Konieczne jest również uzupełnienie a w niektórych przypadkach modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych i powiatowych oraz - w ramach prowadzonych robót remontowo - modernizacyjnych i inwestycyjnych - przystosowanie do zaciemniania i wygaszania oświetlenia ulicznego i zewnętrznego obiektów użyteczności publicznej oraz usługowych, zgodnie z wymogami obronności państwa.

System telekomunikacyjny

Masowa telefonizacja gmina Secemin została przeprowadzona pod koniec XX wieku. Abonenci telefonii przewodowej Telekomunikacji Polskiej SA z gminy Secemin są obsługiwani przez system automatycznych central międzymiastowych, w częstochowskiej strefie numeracyjnej, łączących telefony z siecią krajową. W rezultacie inicjatyw społeczności lokalnych system łączności w gminie jest nowoczesny i funkcjonuje w oparciu o centrale cyfrowe. Sieć rozdzielcza telefonii przewodowej jest wykonana w wersji napowietrznej a także kablowej - na terenach o intensywniejszej zabudowie, w centrach miejscowości. Linie telekomunikacji przewodowej, w tym także linie napowietrzne, nie stwarzają istotnych uwarunkowań przestrzennych i prowadzone są najczęściej w obrębie pasów drogowych.

Obecnie zainteresowanie instalacją stałych łączy zdecydowanie spadło. Ma to związek ze stosunkowo wysokimi kosztami użytkowania oraz upowszechnieniem sieci telefonii komórkowej.

Gospodarka odpadami

Problematyka gospodarowania odpadami (w szczególności) komunalnymi w skali gminy regulowana jest m.in. przepisami ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach. Brak większych zakładów przemysłowych na terenie gminy sprawia, że podstawowymi źródłami odpadów na tym terenie są gospodarstwa domowe i rolne.

Gmina Secemin nie posiada własnego wysypiska śmieci. Od roku 1965 do roku 2001 funkcjonowało wysypisko odpadów zlokalizowane w nieczynnym kamieniołomie przy drodze Secemin - Bieganów^{chni}. Ze względu na brak zabezpieczenia podłoża i odprowadzenia ścieków począwszy od 2002 roku zaprzestano tu składowania odpadów, a wysypisko poddano rekultywacji. Obecnie odpady z terenu gminy są wywożone na wysypiska zlokalizowane poza jej granicami administracyjnymi.

Odbiorem i wywozem odpadów z terenu gminy zajmują się cztery firmy, którym Wójt Gminy Secemin udzielił zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy:

1. Firma "SITA" z Częstochowy (miejsce składowania odpadów: składowisko w Sobuczynie, pow. częstochowski).
2. Firma „PROFESIONAL” z Rąbienia ((miejsce składowania odpadów: składowisko w Sobuczynie, pow. częstochowski).
3. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej z Włoszczowy (miejsce składowania odpadów: składowisko „Kępny Ług”, pow. włoszczowski).
4. P.P.H.U. „TAMAX” z Sędziszowa (miejsce składowania odpadów: składowisko w Borszowicach, pow. jędrzejowski).

Nie ma jednoznacznego podziału terytorium gminy na rejony obsługi, a wszystkie firmy działają na terenie całej gminy. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. odpady są odbierane z 858 kontenerów ustawionych na terenie gminy (w tym 850 to kontenery w indywidualnych gospodarstwach domowych). W niektórych miejscowościach gminy (Secemin, Żeliszawice, Psary, Wola Czaryska) obowiązuje system segregacji odpadów. Są one sortowane na makulaturę, szkło kolorowe i białe oraz opakowania typu PET.

System drogowy

Komunikacja drogowa na terenie gminy Secemin oparta jest na sieci dróg wojewódzkich i powiatowych oraz na szeroko rozbudowanej (pod względem ilościowym) sieci dróg gminnych.

Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie o łącznej długości około 20 km:

- Droga wojewódzka Nr 786 – relacji Kielce – Częstochowa;
- Droga wojewódzka Nr 795 – relacji Secemin – Szczekociny.

Ruch na drogach wojewódzkich służy głównie do zapewnienia połączenia z zewnętrznym układem komunikacyjnym - szczególnie w relacjach Kielce - Częstochowa i Kielce - Górny Śląsk.

Z kolei drogi powiatowe, o łącznej długości na terenie gminy około 48 km, służą głównie do zapewnienia połączeń pomiędzy większością miejscowości na terenie gminy oraz sąsiednimi gminami (głównie z gminą Radków oraz w kierunku miasta Włoszczowa - siedziby władz powiatowych - i miasta Koniecpol.). Drogi te oprócz ruchu lokalnego (wewnątrzgminnego) prowadzą również ruch tranzytowy. Na terenie gminy Secemin są zlokalizowane następujące drogi powiatowe:

1. Droga Nr 0229 T: Krzepin - droga wojewódzka Nr 786.
2. Droga Nr 0230 T: Żeliszewice - granica województwa świętokrzyskiego.
3. Droga Nr 0231 T: Secemin - Miny.
4. Droga Nr 0232 T: Kuczków - granica województwa świętokrzyskiego.
5. Droga Nr 0233 T: Secemin - Dzierzów.
6. Droga Nr 0234 T: Bichniów – Psary - Kuczków - granica woj. świętokrzyskiego.
7. Droga Nr 0235 T: Wałkonowy Górne – Bałków – droga powiatowa 0229 T.
8. Droga Nr 0242 T: Czaryż - Ojstawice - granica woj. Świętokrzyskiego.
9. Droga Nr 0243 T: Dzierzów – Wola Czaryska.

Na terenie gminy istnieje 65 odcinków dróg gminnych o łącznej długości około 72 km. Oprócz powiązań z miejscowościami nie leżącymi przy drogach powiatowych służą one głównie do obsługi niewielkich przysiółków zabudowy mieszkaniowej oraz stanowią dojazdy do pól uprawnych i lasów. Jak wynika ze Strategii Rozwoju Gminy Secemin około 30 % ogólnej długości dróg gminnych (22 km) posiada nawierzchnię bitumiczną, pozostałą część stanowią drogi o nawierzchni utwardzonej kamieniem tłuczniowym oraz drogi gruntowe.

Komunikację zbiorową dla całej Gminy Secemin zapewnia PKS Jędrzejów oraz PKS Częstochowa. Oprócz linii autobusowych na terenie gminy rozwinięte są połączenia BUS – przewoźników prywatnych. Częstotliwość połączeń komunikacyjnych w dużej mierze zaspokaja potrzeby mieszkańców.

1.6. Identyfikacja problemów

Do podstawowych problemów dotyczących środowiska naturalnego oraz stanu infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze zaliczamy:

- niewystarczające zagospodarowanie infrastruktury technicznej (niezakończona inwestycja budowy kanalizacji sanitarnej, zły stan wodociągu),
- zły stan techniczny nawierzchni dróg,
- brak ciągów pieszych na niektórych odcinkach oraz zły stan istniejących chodników,
- duże natężenie ruchu kołowego na drogach przebiegających przez centrum miejscowości,
- brak ścieżek rowerowych,
- utrudniony dostęp do Internetu,
- brak jasnej perspektywy, co do przebudowy dróg wojewódzkich,
- niska „świadomość ekologiczna” mieszkańców (stanowiąca barierę przy wprowadzaniu nowych technologii dotyczących np. segregacji odpadów).